

Т. В. Степанова

д.ю.н., проф.

## **ЩОДО НАСЛІДКІВ ПРИЙНЯТТЯ ЗАКОНОПРОЄКТУ № 6013 ДЛЯ СФЕРИ ГОСПОДАРСЬКОГО ТА ГОСПОДАРСЬКОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПРАВА**

Загальновідомо, що 01.11.2022 р. Комітет з питань економічного розвитку надав висновок про розгляд законопроекту № 6013 «Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період» [1], який був ініційований до розгляду в Верховній Раді ще в вересні минулого року.

Даний проєкт в п. 4 Прикінцевих та перехідних положень пропонує «Визнати Господарський кодекс України ...таким, що втратив чинність, з дня набрання чинності цим Законом» [1].

При цьому новий Закон, текст якого пропонується прийняти, містить лише 23 статті, одночасно в п. 3 Прикінцевих та перехідних положень вказано, що «Статті 4–19 цього Закону втрачають чинність через сім років з дня набрання чинності цим Законом» [1]. Таким чином, через 7 років в даному Законі, у випадку його прийняття, залишаться чинними лише 7 (сім!) статей, які, за задумом розробників даного законопроекту, зможуть замінити чинний на даний час Господарський кодекс України, який містить 418 статей.

І хоча вказаний проєкт пропонує внести точкові зміни в низку нормативно-правових актів, таких як ЦК України, Земельний кодекс України, закони України «Про оренду державного та комунального майна», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про вищу освіту», «Про Національний банк України», «Про ліцензування видів господарської діяльності», «Про управління об'єктами державної власності» та деякі інші акти, однак багато питань, врегульованих на даний час Господарським кодексом України на кодифікованому, систематизованому рівні, втрачають своє правове регулювання.

Фактично через 7 років, а за даний законопроект – навіть раніше, будуть законодавчо визначені лише поняття «підприємництво», «підприємства», «посадові особи підприємства», ознаки суб'єктів мікропідприємництва, суб'єктів малого, середнього та великого підприємництва та декілька інших понять і явищ господарської сфери. Всі інші питання лише перспективно плануються для регулювання або віддаються «на відкуп» ринку.

Підтримуючи в цілому ідею вдосконалення сфери господарювання на сучасному етапі, слід зауважити на деяких важливих моментах.

По-перше, ситуація в країні, яку ми можемо спостерігати сьогодні, надає все менше стабілізуючих ознак для суб'єктів господарювання. Тому, починаючи з лютого 2022 року, спостерігаються значне скорочення штатів підприємств, що існували до того часу, міграція фізичних осіб-ФОП із східних до західних регіонів та за межі України, значне зменшення сфер та обсягів діяльності суб'єктів господарювання, руйнування інфраструктури міст та значне звуження або навіть неможливість здійснення підприємницької діяльності в різних регіонах України.

Все це не йде на користь подоланню економічної кризи, яка існувала до початку війни та посилилася після її початку.

По-друге, проведення реформ у сфері господарської діяльності потягне необхідність фінансових витрат, зокрема, пов'язаних з реорганізацією та припиненням підприємств для приведення їх у відповідність з новим Законом, зі звітністю та налагодженням діяльності нових форм господарювання та іншими пов'язаними з цим питаннями.

Однак на сьогодні України прийняла Державний бюджет на наступний рік зі значним дефіцитом. І подальша участь у війні не надає позитивних перспектив у цьому напрямі. Тому ініціювати в умовах сьогоднішнього фінансово несприятливого реформи не на часі.

По-третє, законопроект в 20 разів менший за зміст Господарського кодексу України. Тому, незважаючи на ті зміни до великої кількості законодавчих актів, які він запроваджує, втрачено велику кількість важливих положень, які активно застосовуються на сучасному етапі. Зокрема, мова йде про ст. 222 ГК України, яка присвячена встановленню правил досудового порядку реалізації

господарсько-правової відповідальності. Україна останні десятиліття впевнено крокувала в європейському напрямі, одним з надбань якого є просування ідеї розвантаження судів за рахунок пропонування альтернативних способів вирішення спорів (медіатори, третейські суди, арбітражі, врегулювання спору за участю судді та ін.). Одним з таких видів є досудове врегулювання спорів, коли сторони договору, який не був виконаний або був виконаний неналежним чином, намагаються шляхом виставлення взаємних претензій врегулювати спір між ними без звернення до суду.

При цьому законопроект не приділяє увагу збереженню цього та деяких інших положень, які мають важливе значення для ефективної взаємодії між суб'єктами господарювання та розвантаження судової системи України.

По-четверте, само по собі те, що вказаний законопроект менший ніж ГК в 20 разів, вказує на те, що його розробники дуже поверхнево, спрощено підходять до сфери регулювання господарського (цивільного) обігу. Однак слід зазначити, що це найбільш динамічна, комплексна та складна галузь, яка потребує постійної уваги законодавця, але з точки зору створення умов для покращення інвестиційного клімату, для створення впевненості у суб'єктів господарювання та осіб, які приймають рішення про початок заняття підприємницькою діяльністю, в стабільності та передбачуваності «правил гри» у цій сфері.

А саме цього не вистачає вказаному законопроекту, який, після набрання ним чинності, почне формувати зовсім нову, непередбачувану реальність, в якій опиняться суб'єкти господарювання, які і тепер мають достатньо багато нестабільних елементів діяльності у зв'язку з ситуацією в країні.

З урахуванням вищевказаного, вважаємо передчасним цей крок законодавця. Необхідні глибинні та детальні обговорення змін до господарського законодавства, виражені рішення, які не погіршать становище суб'єктів господарювання порівняно з тим, що сформувалося на теперішній час. Законодавець має сприяти поверненню в Україну підприємців, які поїхали через воєнні дії, спрощення оподаткування, зменшення контролю з боку держави, але без повної його втрати, оскільки криза ринкової економіки, яку ймовірно спричинить прийняття даного законопроекту

№ 6013, відіб'ється не тільки на самих суб'єктах господарювання, але й на споживачах у вигляді спустошених полиць в магазинах, й на державі в цілому у вигляді значного зменшення надходжень до Державного бюджету.

#### ***Список використаної літератури***

1. Про особливості регулювання підприємницької діяльності окремих видів юридичних осіб та їх об'єднань у перехідний період : Проєкт Закону від 06.09.2021 р. № 6013. URL: [https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?id=&pf3511=72707](https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=72707)